

BEVEZETŐ

Valójában nem is bevezető ez, inkább csak röpké tájékoztatás e könyv keletkezéséről. Kiadásának gondolata ugyanúgy nem tőlem származik, mint két-három évvel ezelőtti, jellegében hasonló másik munkámé, *A szavak ösvényein* címűé sem. Ahogy akkor is a TINTA Könyvkiadó általam nagyra becsült vezetője, Kiss Gábor ajánlotta, hogy az egyik hetilapunkban, a *Szabad Föld*ben az utóbbi években megjelent írásaimból állítsak össze egy kötetre való cikkgyűjteményt, úgy most is ő volt a kezdeményező. Ő javasolta, hogy gyűjtssem kötetbe azokat a négy-öt évnél szintén nem régebbi írásaimat, amelyek nem szaktudományi kiadványokban, hanem a nagyobb közönségnek szóló folyóiratokban láttak napvilágot. Mivel bölcs népi mondásunk szerint könnyű Katát táncba vinni, ezt a javaslatot is örömmel fogadtam, már csak azért is, mert napjainkban, a Gutenberg-galaxis válságának korában megítélésem szerint minden tollforgatónak nagy megtiszteltetés olyan írásait is egybegyűjtve, kötetbe foglalva látnia, amelyek egy-két vagy legfeljebb négy-öt évvel korábban már napvilágot láttak.

Az utóbbi években a nem szakmaiak közül két folyóiratba írok, illetve írtam rendszeresen; olyan rendszeresen, hogy önálló rovatom is van, illetőleg volt bennük. Ezek egyike az *Interpress Magazin*, rövid nevén *IPM*, másika pedig a *Családi Lap*. *IPM*-beli rovatom címe *Nyelvünk tája*, a *Családi Lap*-belié pedig *Anyanyelvi séták*. Mivel a jelen kötet cikkei, amelyek mind hangvételi, mind tárgyalási módjuk, tematikájuk, sőt terjedelmük tekintetében is többé-kevésbé illenek egymáshoz, legalábbis jól megférnek egymással, kivétel nélkül a két említett rovatban jelentek meg, bármelyik rovatcímet választhattam

volna egyúttal e könyv címének is. Én a kettő közül az utóbbi, az *Anyanyelvi séták* cím mellett döntöttem. Elárulhatom: főleg személyes indítékból, mivel a *Családi Lap*ba ez évben már nem írok cikkeket, s így a rovatcímet sem használok, ez a kötet viszont megőrzi a rovat emlékét.

A kötetben található cikkeket „ömlesztve” is átnyújthattam volna olvasóimnak, mint ahogy a különböző rovatok cikkei is általában egyenként, minden rendszerezés nélkül kerülnek az olvasóközönség elé, a kötetbe szerkesztés azonban lehetőséget nyújtott számomra arra nézve, hogy valamelyest csoportosítsam is írásaimat, s én éltem is ezzel a lehetőséggel. A könyv kerekén hatvan cikkéből öt témakört alakítottam ki. Az elsőben leginkább szavaink és neveink születéséről, keletkezéséről szólok, a másodikban nyelvünkbeli életükről, változásaikról. A harmadiknak az állandó szókapcsolatok a tárgyai, amelyek sorába a szólásoktól a szállóigékig sok minden beletartozik; például beletartoznak a névfelidéző szókapcsolatok is, amelyekkel foglalkozom is egy cikkben. A negyedik témakörbe elsősorban a különféle nyelvi változásokat bemutató, vizsgáló és értékelő – vagy értékelni próbáló – cikkeket soroltam be, az ötödikbe pedig azokat, amelyek leginkább a nyelvi illem, ízlés és stílus témakörébe, világába tartoznak.

Mi a célom ezeknek a cikkeknek, illetve most már ennek a könyvnek a megjelentetésével? – kérdezheti az olvasó. Máris válaszolok: anyanyelvünk milliányi érdekessége, titka közül minél többnek a megismertetése és ezáltal magának a nyelvnek, legfőbb nemzetösszetartó erőnknek minden, magyarságát nem szégyenlő, hanem arra inkább büszke honfitársammal való megszerettetése. A magyar felvilágosodás egyik vezéralakjának, Bessenyei Györgynek ez a *Magyarság* című röpiratában olvasható mondata kívánczozik ide: „Mit tehet arról a drága hegy, ha kincseit belőle nem szedik; mit tehet róla a magyar nyelv is, ha fiai őtet sem ékesíteni, sem nagyítani, sem felemelni nem akarják.” Nos, én ezekkel a cikkekkel, ezzel a kötettel egyike szeretnék lenni azoknak, akik a „drága

hegy” kincseiből minél többet, de legalábbis néhány csillényt felszínre hoznak, közzétesznek, sok-sok emberhez eljuttatnak.

Végül még arra a kérdésre válaszolok, amelyet tapasztaltam szerint interjúkészítők, újságírók, érdeklődők, ha mód van rá, szinte mindig föltesznek: kiknek szánom ezt a könyvet? Nem annyira a szakembereknek – éppen ezért csak egy viszonylag szerény méretű irodalomjegyzéket s egy egyszerű, a bonyolult szakmai kifejezéseket nélkülöző mutatót mellékelek hozzá –, hanem elsősorban a nyelvünk titkai iránt érdeklődő s minél igényesebb használatára törekvő, művelt vagy művelődésre kész olvasóknak. Tucatjainak? Százainak? Ezreinek? Nem tudom. De annak határtalanul örülnék, ha olyanok is lennének köztük, akik e kötet néhány cikkével már az említett folyóirat(ok)ban is találkoztak, s mégis érdemesnek tartották ezt is megszerezni. Akkor én náluk már törzsvendégnek számítanék.

Grétsy László